

Minden eddigi társadalom története
osztályharcok története.
Világ proletárjai egyesüljétek!

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

Az iparilag fejlettebb ország a ke-
vésebb felettnek saját jövője képét
mutatja. (Marx.)

No. 83. szám. Vol. VI. évfolyam.

New York, 1908 Október 16,

Egyes szám ára 2 cent. Helyben 1 cent.

A VÁLASZTÁS ELŐTT.

Néhány hét van még hátra a kapitalisták és a munkások közül azok, kiket a gazdasági válság meg nem fosztott otthonuktól s következéscélén szavazó joguktól, meg fognak jelenni a szavazó urnák előtt.

A kapitalisták kevesen vannak számra nézve, de közös érdekeik mellett egyesülten állnak. Tudják, mennyire fontos az, hogy a kormányzat az ő rendelkezésükre álljon, az ő parancsait teljesítse és megtesznek minden lehetőt, hogy a választás eredménye a saját javukra szolgáljon.

A munkásoknak a kapitalistákkal semmi közösségük sincs. Az egyetlen kapcsolat a kettő között az, hogy a kapitalisták kizsákmányolják a munkásokat. Tehát természetesen látszik a kérdés: Miként remélheti az uralkodó osztály, hogy a szavazók többségével, a munkásokkal szemben, kiknek ellenében kell az uralkodó osztályal szemben állni, újra hatalomukba kerítsék a szövetségi, az állami és a helyi kormányzatot?

A munkásoknak egyesülten kellene az uralkodó osztályal szembe szállni, de saját szerencsétlenségükre nem teszik. Az uralkodó osztálynak sikerül elámitani s részekre szagatni a munkásokszót győzelmeiknek ebben van a biztosítéka.

A munkások a polgári lapokat olvassák, melyek nem egyebek a kapitalista osztály szövegéből s ezekből a lapokból oly ideákat s impressziókat nyernek, melyek a kapitalista osztálynak kedveznek.

Ott vannak a trade-unionsok, melyek tagjaiknak azt hirdetik, hogy a tőke és a munka érdekei közösek, holott valóságban teljesen ellentétesek. A munka termeli az értéket s a kapitalista ebből az értékből annyit akar lefoglalni, amennyit csak tud, míg a munkás bér alakjában a saját részére akar annyit visszacserezni, amennyit csak lehetséges. Az összehúzó elkerülhetetlen. A sztrájkok, bojkottok, kizárások, bírói rendeletek, fekete listák mindmégannyi bizonyítékai, hogy a kettő között éles harc folyik, jellemzik az ipari hadviselés különböző fázisait, megcfofják a tőke és a munka testvériségét.

A különböző politikai pártok is alkalmas eszközök, hogy a munkásokszót részekre szaggassák s a munkások szavazatait a munkások ellen fordítsák.

Taft, a republikánus jelölt azt vallja, hogy jóakarattal van eltelve a munkások bolgölgulása iránt. De választások csak meg s követeljenek csak a munkások magasabb munkabért. Taft is éppoly készséggel s éppoly gyorsasággal fogja kiküldeni a fegyveres csapatokat a munkások leverésére, mint Roosevelt tette, mikor a goldfieldi bányászok sztrájkba léptek a törvénytelen pénzzel való fizetés ellen. A republikánus párt véres jellel mutat a bánásmódról, melyben a munkásokszót Taft alatt fog részéssülni.

Bryan, a demokrata jelölt buzgón vadássza a munkások szavazatait szónoklataiban, melyekben érezteti, hogy szíve a munkásokokért s csak az alkalmat várja, hogy valamit tehessen a javukra. De amíg egyrészt a "népuralom"ról beszél, másrészt óvakodik a kapitalizmus ellen emelni szavát, pedig amíg kapitalizmus ellen a nép nem uralkodhatik. A tapasztalat bizonyítja, hogy a demokrata és a republikánus párt közt nincs különbség, ha a munkásokszót térékvéséiről van szó. Bryan, ha megválasztatik, kétségkívül demokrata elődjének, Grover Clevelandnak nyomdokain fog haladni, ki a szövetségi csapatokat küldte ki a chicagói vasúti munkások sztrájkjának leverésére.

Ennyit a kettőtől. Harmadikkal ott látjuk Hisgent, a szenációs újságirodalomnak jelöltjét, annak az irodalomnak, mely a munkásokmozgalom frázisait hangoztatja s annyira forgatja, míg minden jelentőségétől meg nem fosztja. Hisgen a hírnévre azon ténnyel fogva tart igényt, hogy az olajiparban oly virágzó üzlete van, hogy még az olajtrusznak is képes neki támadni, míg Hearst, Hisgennek gyámja, az ország elsőrendű pénzarisztokratája. Milyen kiváló harcosai az egyszerű nép ügyének!

A következő jelölt Watson, a populista, kiknek egyetlen érdekese az, hogy maga sincs tisztában azzal, hogy a populizmus már vagy tizenkét esztendeje vége. A prohibicionizmus sem egyebek a kapitalizmus szolgáinál, kiknek megváltó reformjuk az, hogy a munkásokot fentartásának kevesebb legyen a költsége.

A Socialist Party nagyobb buzgalmat fejt ki burzsoá osztónének fejlesztésében, mely proletár köpenye alatt meghúzódik, mint a szocializmus terjesztésében. A nemzetközi szocialista

kongresszus határozata szerint azokban az országokban, melyekben több szocialista frakció van, kiséletet kellene tenni e frakciók egyesítésére. E határozatnak megfelelőleg a S. L. P. javaslatot tett egy konferencia megtartására, melynek célja lett volna az egyesülés ügyét előmozdítani. A Socialist Party pártvezetősége elvetette e javaslatot s a konvenciójuk jóváhagyta a pártvezetőség működését. E tény egyedül is — sok százon kívül — elegendő arra, hogy értelmes munkás elforduljon a Socialist Partytól. "Proletárok egyesüljétek" — ez a szocialista mozgalom jelszava s a S. P. ezzel szemben a szakadás és egyenletlenség mellett foglal állást.

A Szocialista Munkáspárt a munkásokszótól meríti erejét. A munkásokszót bizalmát s támogatását keresi mindaddig, míg ez osztály jogaiért küzd. A párt multja nyitott könyv. Rágalmossal halmozták bár el, a Szocialista Munkáspárt nem vesztette el régi bátorságát s ma is az egyetlen párt, melyet gyűlölnék, melytől félnék a munkásokszót ellenségei.

A Szocialista Munkáspárt nem ajánl reformokat, nem akar kompromisszumot. Kapitalizmus vagy szocializmus, — ez a kérdés, mely megoldásra vár. A munkásokszót felszabadításának tika osztálytudatos gazdasági és politikai működésében rejlik. Felismerve a tényt, hogy a kapitalista rendszertől a munkás mitsem remélhet, a kapitalista rendszer megdöntése a célunk. A politikai akció a civilizált módszer, melylyel a nép akarata megnyilatkozhatik. A kapitalista meghamisíthatja a szavazó urnát, — de nem változtathatja meg a tényeket, mint ahogy a hajnalból éjfélt nem csinál, ha az óramutatót éjjelre igazítja. A munkásoknak ipari szervezetsége a műhelyekben jelezni fogja az időt.

Az erő demonstrálásának két útja van. A politikai akció vagy a fizikai erőszak. Ez utóbbinak még a gondolata is egyértelmű az öngyilkossággal a munkásoknak szervezettlen állapotát látva.

A Szocialista Munkáspárt mutat az utra, melyen lerázhatjuk a kapitalista igit. A munkásokszót felszabadításának érdekében minden munkásnak a Szocialista Munkáspártra kell adni szavazatát!

SZEGÉNY GYEREK!

Egy elhalt milliomos özvegye kérvényt nyújtott be Nassau megye árvaszékhébe, amelyben két éves fia számára évi 2000 dollárt kér kitalni a maga 25.000 dollárja mellé. Kérvényét azzal indokolja meg, hogy gyermeke mindig előkelő és gazdag körökben forog és így társadalmi állásánál fogva jogosult az évi járadékhoz.

Csekély ez az összeg, ha meggondoljuk, hogy a felsőbb körök mily kötelezettségeket rónak a szegény kis babyre. Nem játszhatik pléhesörgövel, csak olyanl, amely elephantsontból van készítve és gyémánttal van kirakva. A katonái nem lehetnek pléhből, mint az "alsóbb osztályok" gyermekei-é, de legalább is ezüstpól kell lenniök. Látjuk tehát, hogy a felsőbb körökben élő babynak meglehetősen nehéz rongyos 2000 dollárból megélni. Ki van zárva, hogy ily silány jövedelemből a szegény babynak oly játszótársra legyen, mint a philadelphiai "felsőbb körök" egyik tagjának játékkutyája, amely 10.000 dollárba került, tehát annyiba, amennyit egy munkás 20 év alatt keresne, ha folyton dolgozna.

AUSZTRIA-MAGYARORSZÁG ÉS A BALKÁN.

Amikor a mult században a hatalmas török birodalom bomladozott s a különböző leigázott népek egymásután rázták le magukról a szultán uralmát, a szabadságra vágyó, fejlődésre képes bosnyák nép is fölszabadulni igyekezett a török feudális uralom alól. Bosznia népe fegyvert fogott s függetlenségéért harcba lépett elnyomóival. A folytonos béktelenség azonban veszélyeztette Ausztria-Magyarország érdekeit s az 1878-iki berlini konferencia megbízta a monarchiát, hogy Bosznia-Hercegovinában a békét helyreállítsa. Ausztria-Magyarország hosszantartó háborusodás után mintegy 8000 ember élete árán s több mint 200 millió korona költség mellett elfoglalta a békétlenkedő tartományokat. A bosnyák nép pedig a feudális uralomból kiszabadult s a kapitalista állam hatalma alá jutott, ami csak súlyosabb rabságot jelentett számára. Az annyira óhajtott szabad Bosznia-Hercegovina helyébe Ausztria-Magyar

ország két óriási kaszárnyát épített. A berlini konferencia fölhatalmazta Ausztria-Magyarországot, hogy az országot megszállja és a békét helyreállítsa. Bosznia a monarchia gyarmata lett, népe pedig a kapitalisták kizsákmányolásának áldozata. Hogy a nép könnyebben kizsákmányolható legyen, rászabadították a papságot s a klerikalizmus szövetségese lett a kormánynak. Az okkupáció harminc éve alatt semmiféle szorosabb kapcsolat nem fejlődött ki Bosznia és Ausztria-Magyarország között. Arra pedig semmi kilátás sem lehet, hogy földrajzi, nemzeti és vallási sajátosságai mellett Bosznia a birodalomba olvadjon. Oda tartozik mint gyarmat, amelyet a nyers erő, az ágyú és a szuronyerdő, meg a vallásos intrika köt hozzá, de nem a nép akarata, vonzalma.

Már megemlékeztünk arról a konfliktusról, amely Törökország és Bulgária között kitért a keleti vasutak dolgában. A keleti vasutak egy osztrák társaságé, de Törökország védelme alatt. Bulgária katonáival megszállotta a vonalnak egy részét, a társaság hivatalnokait elűzte és bolgár hivatalnokokat bízott meg a vasut kezelésével. A török kormány tiltakozik, sőt háborúval fenyegetőzik, ha Bulgária a vasutat vissza nem adja. A hatalmak is beleavatkoznak és jegyzéket váltanak. Bulgária jegyzéket intézett a hatalmakhoz, amelyekben azt igyekezik bizonyítani, hogy a vasutársaság Délbulgária érdekeit elhanyagolta, a bécsi bankok pedig megakadályozták, hogy konkurrens társaság másik vonalat építsen. Szerinte Törökország is akadályozza a forgalom lebonyolítását bolgár területeken. Bulgária mindezeket makacsul ragaszkodik álláspontjához s még háború veszedelme árán is megtartja a vasutat. Ugy tesznek Szoftában, mítha elég erősnek éreznék magukat ahhoz, hogy dacoljanak egész Európával és Törökországgal kikezdenek. Az oroszoknak az a javaslata, hogy az ügyet a berlini konferencia elé terjesszék, csak kibuvó akar lenni. A sötétben dolgozó diplomácia sohasem azért ül össze, hogy jogi kérdéseket jogi szempontból bíráljon el. Mindig csak az érdekek szempontja dönt s az igazság a háttérbe szorul. A különböző érdekek csoportosulása máris megnyilvánul. Az angol és francia sajtó Ausztria-Magyarországot támadja s azzal vádolja, hogy a vasutal felidézett bonyodalmat Bosznia bekebelezésére iparkodik fölhasználni.

Ilyen körülmények között a bolgár-török affér mindinkább osztrák-magyar ügyggyé fejlődik. A francia sajtó egyenesen azzal vádolja a monarchiát, hogy alkalmat keres Bosznia bekebelezésére s ezért idézte föl a bonyodalmat. Ezt persze félhivatalosan tagadják, de a külügyminiszter ugyanakkor még mindig nem tett határozott kijelentést. A külföldi sajtó határozott támadása mindenesetre a leghatározottabb cáfolatot követeli. A monarchia külügyi politikája tényleg gyanusan homályos. A nép a saját érdekében és az európai béke érdekében is határozott világosságot követel. Tény az, hogy az annekszióknak egyes körökben nálunk is vannak hívei. De az is bizonyos, hogy ez ellen a hatalmak Törökországal egyetemben a legerélyesebben tiltakozni fognak.

Ausztria-Magyarország eddigi balkán politikája a kudarcok szorzata. Bosznia bekebelezése pedig teljesen fölösleges. Az okkupáció és az annekszió között ebben a kérdésben csak a forma tesz különbséget. A beolvastatáshoz fűzött minden remény már rég szerte foszlott. A szerbek és a mohamedánok egymásra uszítása sem sikerült. Ausztria-Magyarország idegen földön idegenként áll csak azért, hogy a kapitalistáknak biztosítsa profitját. Észszerű politika mellett már rég ott kellett volna hagynunk Boszniát, amely folytonos vér- és pénzáldozat mellett az országnak semmi hasznot nem hoz.

Nagyszabású politikai gondolkodással bíró hatalom a török forradalmat használta volna föl arra, hogy lemondjon arról a drága szerzeményről, amely csak károkat okoz. Nincs szükség arra, hogy haszontalanul hozott áldozatokat még nagyobb áldozatokkal tetézzünk. Különösen nem most, amikor egy csöppet sem időszzerű, hogy a Balkánon közjogi politikát üzzünk. (Népszava.)

*) Az annekszió megtörtént s a közel jövő igazolni fogja, hogy testvérilapunk aggodalma nem volt ok nélkül való.

A Cleveland East-sidei Magyar Szocialista Munkás Szervezet október hó 18-án, vasárnap délután 3 órakor a Buckley Ave és 89-ik utca sarkán

NAGY UTCAI NÉPGYŰLÉS

tart. A gyűlésen magyar, német és angol szónokok fognak beszélni. Tömeges megjelenést kérnek az Egyebek.

ESEMÉNYEK.

KULISSZÁK MEGETT. — A SZABADSÁG BIZONYÍTÉKAI. — GYANUS PANASZ.

Felületes szemlélők, a pénzfjedelmeknek csak hírből ismerői aligha tudnák megtalálni a kapcsolatot a pocantico hilli trustmágnás a husz detektív és a véredek őrzete alatt bibliát morzsoló John D. Rockefeller s az Európát járó, császárokkal bankettező pénzkirály, J. Pierpont Morgan között. Mindkettő végtelenül gazdag, végtelen hatalommal rendelkezik, de egymással sohasem érintkeznek. Eltérők a szokásaik életmódjuk s a két nevet nem is igen emlegetik együtt, ha csak a sokszoros millióokról nincs szó.

Pedig tulajdonképpen mindkét pénzfjedelem egy érdekörhöz tartozik, együt intézik nagyobb szabású műveleteiket s az érdekeknek sokszoros szálaival egybefűzött szövetségben állnak. A bankároknak a napokban lefolyt denveri országos konvencióján adta elő bizalmas beszélgetés közben egy a Wall Street kulisszatitkaiban jártas pénzüember a következőket: "Nem tudom, fiúk, hol szedteték a mai lapban megjelent híreket, hogy miképpen kellett Rooseveltnek letenni a nagy botot, de a szöveget mindenesetre a fején találták. Néhány dolgot nyilvánosságra hoztak s annál jobb.

Azt hiszem, J. Pierpont Morgan a világ legnagyobb intéző tehetsége, átkozott jól tudom azt is, hogy élő lény mélyebben nem lát az eseményekbe, mint John D. Rockefeller. És tudjátok, ez a két ember együtt dolgozik. Először nem így tettek. Morgannak kedve támadt egyedül próbálkoni. Rogersnek jutott az a földadat, hogy figyelemmel kísérje. S ő volt az egyedüli, aki ezt megtudta tenni. Well, Morgan nélkül nem tudtak megenni s miután tudtára adták, hogy milyen helyet foglalhat el, bevették a társaságba s most az olajtrust embereivel ő igazgatja, — nos, ő igazgatja az egész országot. Tudták, hogy baj készül s úgy készítették elő a dolgokat, hogy a bajból pénz csináljanak.

Mikor pánik van, az egyetlen dolog, amire mindenkinek szüksége van, pénz, készpénz. Morgan és emberei úgy csináltak ki a dolgukat, hogy legyen pénzüik. Lerakták biztosítékaikat s mindent készpénzre váltottak. Mikor minden rendben volt, elkezdtek dolgozni a pánikon. Először C. P. Morse és láncolatlan bankjai után vetették magukat és meg is kapták. El kellett neki adni mindenét és jó néhány milliót csináltak a vásáron. Azután Heince után indultak s őt is megkapták. Ekkor már az egész ország pánikban volt és úgy álltak az ügyek, amint ő kapták.

Most pedig visszamegyek egy kis időre. Az olajtrust és Morgan az acéltrust. A Tennessee Coal and Iron Co. volt az egyetlen versenylélük. Ez a társulat "open heart" sineket készített, a legjobbakat, ami a piacon volt. Az acéltrust csak Bessemer sineket akart csinálni s a Bessemer sineket nem lehet teljes hoszuságukban lefektetni, mivel úgy kristályozódnak, hogy a két vége legalább két lábnyira hasznavehetetlen. Harriman azt akarta, hogy az acéltrust "open heart" sineket készítsen, az acéltrust pedig nem volt rá hajlandó — nem lett volna elég haszna rajta. Tehát Harriman felkereste egy barátját, Oakley Thorne, New York egyik legjobb bankárát, hogy vásárolja meg a Georgia Central vasutat, mely a Tennessee Coal and Iron Co.-nak közlekedést biztosít s mikor Thorne ezt megtette, a Tennessee Co.-nál megrendelt 158 ezer tonna sint.

Az acéltrust dühögött, de aztán megfogták Thorne-t. Morgan volt az egyetlen, kinek pénze volt. Thorne Morganhoz ment pénzért és előadta ügyét. Morgan tudni akarta, hogy Thorne milyen biztosítékokat tud nyújtani? Thorne a Georgia Central és a Tennessee Co. részvényeit akarta lekötöni. Mire aztán Morgan azt mondta: "Pénzünk nincs kölcsönözni, hanem vásárolni hajlandók vagyunk — amilyen árban ön akarja."

Thornenak kellett a pénz s csakis így szerezhette. Csak hogy Morganék nem akarták addig a versenytársulat részvényeit megvásárolni, míg biztosítva nem voltak, hogy beolvasthatják az acéltrustba anélkül, hogy a kormány ezért pert indítana.

Gary bíró ment Roosevelthez és megkapta a biztosítást nagyon hamar. Rájjesztettek Rooseveltre, hogy ha nem egyezik bele a dologba, az egész országot pánikba rántják. Így veték meg a versenytársulat részvényeit.

Ez az igazságnak minden valószínűség szerint megfelelő kis história mutatja, hogy egy két kapitalista miként intézi egy ország gazdasági ügyeit.

A multkor megemlékeztünk egy nagy ipari

telep fogásáról, melylyel a munkások szavazatait megkísérelték befolyásolni; a jogok "szabad" gyakorlásának azóta újabb bizonyítékát nyújtotta a west chesteri Sharb Separator Works.

A társulat két hirdetményt ragasztott ki a műhelyekben. Az egyikben többek között a következők olvashatók:

"Az volt és az is lesz a társulatnak egyetemessé szabálya, hogy ne gyakoroljon a munkásokkal szemben kényszerülést politikai célokra. Ugy hiszik azonban, hogy nem segítjük meg e szabályt, hanem egyszerűen csak felvilágosítással szolgálunk a munkásoknak azzal a méltányossággal, melyre részünkről számot tartathatnak, hogy bizonyos körülmények között mi fog bekövetkezni.

Bryan győzelmének a lehetősége előttünk áll s nap-nap után kapunk leveleket legjobb rendelőinktől, hogy megtagadják a rendelést, mivel Bryan győzelmétől tartanak.

Az a kellemetlenség, hogy megválasztatik, távolállónak látszik, de amely órában meggyőződünk, hogy ez bekövetkezik vagy bekövetkezett, abban az órában lezárjuk a műhelyeket. ..."

Tehát a társulatnak szabályai közé tartozik, hogy ne igyekezzék befolyásolni a munkások politikai meggyőződését. Nem is teszi. Egyszerűen kijelenti, ha ez vagy az a jelölt győz, ki fognak kerülni az utcára!

A másik röpirat még udvariasabb. "Nem rendelet, hanem kérelem" a címe. Fejszóltja a társulat az összes embereket, hogy a republikánus elnökjelölt látogatása alkalmából tartanak mellette tündető felvonulást. "Ez nem politikai kérelem, hanem egy komoly kérdés, hogy segítsen ön is fentartani a társulat presztisét azáltal, hogy a mi tündetésünket nagyobbá tegye, mint más társulatokét."

Szóval csak kérelem, melynek megtagadása azonban állásába kerül a megtagadónak, épúgy mint a hivatalnokoknak, ha nem hajlandók "adakozás" címén adót fizetni a választási kassza részére.

Valóban vannak kell lenni, aki nem látja, hogy az ipari despotizmus alatt a politikai demokrácia csak üres frázis.

"A tény az, hogy a bírák megsemmisítik a törvények által való kormányzást s bírák által való kormányzást léptetnek életbe. A bírákat felelősség nélküli despotákká akarják tenni, hogy azután az ő révükön a despotizmust a társulatok szolgálatába állíthassák.

Az alkotmány szerint a bírák hatásköre a törvényekre s benső jogokra terjed ki. A bírák e hatáskörének kiterjedésével, mindazon biztosítékok elsöpörtetnek, melyek az emberi szabadság védelmére emeltettek.

Ahelyett, hogy a vádlókat kellene bizonyítani a vádolt bűnösségét, a vádoltat kényszerítik, hogy adjon elő az okokat, melyeknél fogva nem büntetendő. Így jutunk a despotikus bírói kormányzathoz a népnek, a népért és a nép által való kormányzat helyett."

Igy panaszkodik Gompers Sámuel a "Munkásokhoz, az emberi szabadság hiveihez" című kiáltványában. Tagadhatatlan igaz van a bíráskodás újabb módszerére mondott bírálatában. Azonban Gompers részéről nagyon gyanus hangzik e panasz.

Évek során át fegyverbarátságban volt a republikánusokkal s látta, hogy a munkásszervezetek ellen miképp használják fel a bírói széket ugyanazon republikánus párt uralma alatt, melylyel akkor szövetségben volt. Miért nem szólt fel akkor, miért nem tiltakozott akkor? Mint szövetségesnek, tiltakozása bizonyára nagyobb súlyjal esett volna a mérlegbe, mint mostan! Ha figyelembe vesszük a tényt, hogy az első bíráskodási tulkapások nem Gomperszel szemben történtek s Gompers csak akkor tiltakozott, mikor a sor reá került, lehetetlen más következtetésre jutnunk, minthogy Gompers nem ellensége a bírói despotizmusnak, ha az nem vele szemben nyilvánul meg. Tehát a szabadságszeretetre való hivatkozás sem egyéb képmutatásnál.

Ha figyelembe vesszük, hogy csakis akkor csapott át a demokrata párthoz, mikor a washingtoni törvények ellene bocsájtott ki "injunctiónt", lehetetlen más következtetést levonni, mint hogy újabb pártállása ismét csak képmutatás. Nem a munkásokszót érdekeiről van szó, hanem csak a "labor fakirok" ligájának biztosításáról ama párt részéről, mely erre viszonoztatást fejében hajlandó volt.

NÉPAKARAT

szocialista munkáslap.

A Szocialista Munkaspárt hivatalos közlönye.

Kiadja

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség
516 East 6th Street, New York, N. Y.

Megjelen minden kedden és pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Égész évre	\$3.00
Fél évre	1.00
Negyed évre	0.50
Harminc napra	12 korona.

Egyes szám ára 2 cent.

A Munk. Bet. Szöv. hivatalos közlönye.

Szerkesztővel értekezni lehet hétfőn és szerdán 6-tól 8-ig.

NÉPAKARAT

Publ. by the Hungarian Socialist Labor Federation of America
516 East 6th Street, New York, N. Y.

Ch. ROTHFISHER, National Secretary.

M. ELLER, National Treasurer.

ISSUED EVERY TUESDAY AND FRIDAY.

SUBSCRIPTION YEARLY \$2.00

SINGLE COPIES 2c

Entered as Second-Class Matter August 28, 1907,
at the Post Office at New York, N. Y.

New York, Friday, Oct 16, 1908

ÁTTEKINTÉS A HARCMEZŐN.

Még egy-két szót Liebman elvtárs viszontválaszára s vele végeztem. Nem szándékoztam az elmondottakat megismételni. Egyszerűen csak figyelembe vettem, hogy nincs joga a panaszra. Érvelését, logikáját bonckés alá vettem, széttagoltam s egész természetesen, hogy az eredményt nem találja kellemesnek. Ami azonban neki kellemetlen, másoknak esetleg tanulságos.

Azonban kívánságának, hogy kérdéseire feleljenek, szívesen eleget teszek. A kérdés az: "Betöltötte-e hivatását a S. L. P.?" A saját szavaival felelek: "... a cikk írója a gazdasági és politikai mozgalom funkciójainak leírásába kezd és bizonyítani kívánja, hogy a politikai mozgalom még nem töltötte be hivatását. Én ezt nem is tagadom..."

Liebman elvtárs elismervén, hogy a S. L. P. "egy politikai téren működő propaganda szervezet", tehát ott szervez, melynek hivatása a politikai funkciókat betölteni, a feleletet megadta önmagának, hacsak azt nem akarja állítani, hogy a munkásmozgalom politikai funkciója már be van töltve. Ezt azonban nem állítja, sőt tagadja, hogy bármelyik szocialista párt is képes lesz a jövőben betölteni. Ha a proféciaik ingoványiba követni akarják, felheltnek erre is, de e kérdés nem tartozik a vitához.

Még egy pár tévedésre akarom Liebman elvtársat figyelmeztetni. Ugy látszik, egy politikai pártot csak az esetben tart egy gazdasági szervezet reflexének, ha a gazdasági szervezettel szervezeti összefüggésben van. A republikánus párt egy kapitalista gazdasági szervezettel sincs szervezeti összefüggésben, mégis hű reflexe a kapitalizmusnak. A S. L. P.-nak sem kell szükségképpen szervezeti összeköttetésben állni az I. W. W.-val. Az I. W. W. az osztályharc alapján álló gazdasági szervezet. Célja a kapitalizmus megdöntése. A S. L. P. osztályharc alapján álló politikai szervezet, célja a kapitalizmus megdöntése. Tehát akarva nem akarva politikai reflexe az I. W. W.-nak. Egyik tévedéséből következik a másik, t. i., hogy az I. W. W.-nak politikai pártot kell alakítani. Alakíthat, (bár az utóbbi idők eseményei azt mutatják, hogy nem nagy hajlandósága van rá), azonban nem okvetlen szükséges.

Tanácsa, hogy olvassam el az "As to politics"-et, későn érkezett. A "szellemi bukfezés" és egyéb kifejezések feljogosítanak engem is egy kis kedveskedésre: Olvassa el Liebman elvtárs még egyszer az "Asto politics"-et és ne feledjen el — gondolkodni rajta.

Ezzel végeztem is. Fáy elvtárs már más kategóriába tartozik. Liebman elvtárs a politikai mozgalmat szükségesnek tartja, csak a jelenlegi politikai mozgalmat tartja feleslegesnek, vagy következtetlenné. Fáy elvtárs pedig minden politikai mozgalmat fölöslegesnek tart.

Azoknak az álláspontja, kik a politikai mozgalmat szükségesnek tartják magukat forradalmi szocialistáknak nevezik s mégis a S. L. P. ellen vannak, helyes, amennyiben a politikai mozgalmat szükségesnek tartja, csak a jelenlegi politikai mozgalmat tartja feleslegesnek, vagy következtetlenné. Fáy elvtárs pedig minden politikai mozgalmat fölöslegesnek tart.

Mint már említettem, ebbe az osztályba tartozik Fáy elvtárs. Vele szemben a vita a körül forog: Szükséges-e a politikai mozgalom? Mielőtt azonban e kérdést tárgyalnánk, egy-két téves állítást, bár erős a gyanunk, hogy ezeknek téves voltáról ő is meg van győződve, vizsgálva kell utasítanunk. Az első az, hogy mi az I. W. W. keretén belül politikai pártot akarunk szervezni. Erről nem volt szó soha. Szó volt arról, ha az I. W. W. alakítana politikai pártot, a S. L. P. csatlakozna hozzá, de ilyen párt nem alakult s Fáy elvtárs áll rámutatni csak egyetlen kísérletre is, melynek a S. L. P. részéről politikai párt szervezése lett volna célja az I. W. W. kereteiben. A másik téves állítás, hogy nekünk fáj, hogy az I. W. W. nem indossa a S. L. P.-t. Ennek Fáy elvtárs az ellenkezőjéről van meggyőződve. Tudnia kell, hogy a S. L. P. embereinek indítványa volt az I. W. W. tavalyi konvencióján, hogy az I. W. W. ne indossájon egy politikai pártot sem s ne keresse egy politikai párt indosszálását sem. Ezzel a ténnyel szemben nehezen fog Fáy elvtárs hívót találni ama feltevésnek, hogy az indítványozóknak fáj saját indítványuk elfogadása. A S. L. P. és az I. W. W. viszonyának tárgyalásánál ez a két állítás ered csak Fáy elvtársól. A többi állításba egyszerűen Liebman elvtárs ugratta be. Beugratta abba az állításba, hogy a S. L. P. a munkásmozgalomban nem alkot, csak pusztít. Míg egyrészt azt állítja, hogy "tényleg rombol, azt a tények bizonyítják legjobban" — másrészt elismeri, hogy a chicagói konvención, mely az I. W. W.-t megalakította nemcsak a S. L. P.-isták, hanem a S. P.-isták és az anarchisták is kivették részüket... Tehát a forradalmi szocialisták közös munkálata. Ime, ugyanazon cikk keretében megcáfoltja önmagát: De lássuk a konkrét felhozott példákra. Először: a new yorki "mixed local" eltűnt a föld színéről, mert a S. L. P. emberei csak a megalakulásnál voltak jelen. Tehát, ha tovább is benmaradt volna, nem tűnt volna el a föld színéről. Kell ennél jobb bizonyosság, hogy a S. L. P. emberek tudnak építeni s az a szervezet, melytől a S. L. P. P. visszavonult, nem tudott megállni a S. P.-isták és az "anarchisták" buzdóságából? Másodsor: a philadelphiai vegyes osztály nem boldogul, mert ott van a politikai szervezet. Mintha bizony nem tudná Fáy elvtárs, hogy ha nem lett volna ott a politikai szervezet, a vegyes osztály nem alakult volna meg s csak addig fog fenállni, míg az a politikai szervezet is ott lesz. Harmadsor: a clevelandi vegyes osztály átalakult politikai szervezetté. Föltéve, hogy így van, nem célszerűbb-e, ha egy gazdasági szervezet mint ilyen nem tud fenállni, inkább, mint politikai szervezet működjön tovább, semmint eltűnjön a "föld színéről"? Negyedsor: a brooklyni példa aligha felel meg jobban a valóságnak, mint a philadelphiai s végül: a dalrádák tisztán politikai viszállyal bajosan játszhatnak szerepet a politikai és gazdasági mozgalom viszonyában.

Végezni kell még Fáy elvtársnak a politikai mozgalomnak a gazdasági mozgalomtól való társaságát "csattanós" érveivel: A politikai mozgalom árt a gazdaságnak, mert szavazatokat szerez?

Felteszi a kérdést (és igen helyesen): "Ha az évnek 364 napján gazdasági téren vivjuk csatáinkat, nem tudom belátni, hogy a 365-ik napon miért ne tennők ugyanazt." Bizony ezt bajos volna belátni. Bajos volna belátni, hogy a 365-ik napon is miért ne vivnők csatáinkat a szavazó urna előtt is? Valamint bajos volna belátni, hogy a szavazással (egyelőre nem szólva a politikai mozgalom agitációjáról) miért kellene feladni a gazdasági harcot?

De most már itt az ideje, hogy rátérjünk a kérdés velejére: Szükséges-e vagy fölösleges-e a politikai mozgalom?

"Az igazi marxisták — írja Fáy elvtárs — bebizonyítják, hogy a politikai mozgalom nemcsak hogy természetes, hanem fontos funkciója is van hivatva betölteni... ő fogja szétrombolni a parlamentet... ez az érv nemcsak hogy ellenkezik a marxista tudománnyal, hanem logikátlan is."

Kissé különös, hogy Fáy elvtárs mint anarchista "tekintély"-re hivatkozik. Ezzel azonban önmaga ellen kovácsolt fegyvert. Lássuk, tényleg ellenkezik a marxista tudománnyal a mi nézetünk?

A "Kommunisták Kiáltványa"-ban Marx és Engels a következőket írják (II. szakasz, Proletárok és Kommunisták): A kommunisták első célja, mint más proletár pártoké, a proletáriátusnak egy osztályba szervezése, a burzsoa fenhatóság megdöntése, a politikai hatalomnak a proletáriátus által való meghódítása.

Ugyancsak Marx írja az "Érték Ár és Hason"-ban (XIV. szakasz 2-ik pont):

Angliában, mint más országokban, a munkanap szabályozása sohasem történt volna meg a törvényhozás közbejárulása nélkül. A munkások folytonos törekvése s e közbejárás nélkül nem törtéhetett volna meg. Semmi körülmények között sem lehet ez eredményt elérni a munkás és a kapitalista közt való privát megállapodással. Az általános politikai akciók és szükséges volta bizonyítja, hogy tisztán a gazdasági akcióban a töké az erősebb oldal."

A marxista tudománynak egyik kétségkívül legkiválóbb élő képviselője, Karl Kautsky írja az "Osztályharc"-ban (V. szakasz, Politikai harc):

"A tisztán gazdasági vagy ipari harc követelményei is kényszerítik a munkásokat politikai követelések felállítására. A tapasztalat naponként sokszorosodó példákkal mutatja, hogy a kapitalista állam, vagy a modern kormányzat legfőbb kötelességének tartja, hogy a munkások szervezetét vagy lehetetlenné, vagy hatástalanná tegye. Sok európai országban lehetetlenné tette ezeket a szervezeteket a polgári jogok megtagadásával a munkásoktól részére, mint amilyen a szabad szervezkedés joga. Más országokban, mint az Egyesült Államokban, ahol a kor szelleme sokkal inkább érezhető, semmint e jogot durván megtagadhatta volna, a munkások szervezetei a kapitalisták által hatástalonná tettétek vagy a fizetett embereket, "Labor fakir"-oknak bentartásával vagy ahol ez nem sikerült, azáltal, hogy a rendőrségnek, milícianak s a bíróságnak egyesült erejét zúdították a munkásokra, ahányszor ezek a munkálatok ellen a harcra léptek a gazdasági küzdelmekben..."

A szervezkedésnek elméleti szabadsága következtében elégtelen, ha a proletáriátus szervezeteit oly teljességgel s tökélyvel akarja felépíteni, hogy a célnak megfeleljen. Tehát valahányszor a munkásoktól javítani akart helyzetén az Egyesült Államokban, a tisztán gazdasági követelések mellé odaállította a politikai követelések sorozatát is acébból, hogy az előbbieket megvéde a komány kirohanásaitól s meggátolja a gazdasági szervezeteknek hatástalanná tételét. Ezek a politikai követelések az amerikai munkásra nagyfontosságúak... Nélkülük a további fejlődés lehetetlen, azt jelentik a munkásmozgalomnak, amit a napfény s a levegő az emberi testnek... Vannak, kik igyekeznek szembeállítani a politikai és gazdasági mozgalmat s határozott vonalakkal akarják elkülöníteni, hogy a munkás össze ne "keverje" a kettőt. Tény az, hogy a kettő, a gazdasági és a politikai harc egymástól el nem választható. A gazdasági harcnak szüksége, ha sikeres akar lenni, politikai jogokra és hatalomra. Politikai jog és politikai hatalom pedig nem hullik a holdból a munkás ölébe... meg kell szerezni s megszerzéséhez szükséges a lehető legenergiakusabb politikai működés, — a munkásoktól független politikai működése..."

Igy ír Kautsky. S azt hiszem, hogy ennyi untig elegendő megcáfolni Fáy elvtársnak nagy határozottsággal, de a marxizmusnak igen csekély ismeretével kivágott állítását a politikai mozgalom szükségét s funkciójainak logikátlan voltáról. Amely megmondolatlán volt az állítás, éppoly veszedelmes volt a hivatkozás, mert — amint láttuk a marxista tudomány s annak kiváló képviselői az ellenkezőjét bizonyították.

Most egyelőre időt adunk Fáy elvtársnak a marxista tudomány alaposabb áttekintésére s a legközelebbi számban többi érveinek s állításainak boncolását vesszük elő.

(Folytatjuk.)

"NAGYON ÖREG."

Egy new yorki sörmunkás, elérvén életének 53-ik évét, úgy találta, hogy bárhova forul is munkáért, mindenütt azt a választ kapja, hogy már "nagyon öreg". Hónapokig tartó munkanélküliség után ez a dolog nagyon elkeserítette és mert nem akart feleslegesnek és leányának terhére lenni, öngyilkossági kísérletet követett el. A fűrészszobába zárkózott, hol gázszal akarta magát megölni. De idejében észrevették, élete meg lett mentve s a kapitalista törvény ez kományt érte csak annyit tud tenni, hogy börtönbe zárja azon "bűnéért", mert megkísérelt megszabadulni attól az élettől, mely ránevez csak nyomorúságot jelentett.

A szocializmus minden idős munkásnak tiszteletes megélhetést fog biztosítani. De ez — egy mondják nekünk — feletté ártalmas volna és elszegényedésre vezetne. — És a munkásoknak tizezrei, dacára annak, hogy a rettenetes tényeket látják, felülnek az ily üres frázisoknak.

DEBS NEWARKON.

E hó 13-án Newarkon kellett volna Debsnek beszédet tartani, de annyira ki volt merülve, hogy nem jelenhetett meg a gyűlésen. Az őriási tömeg, amely meghallgatására öszeverődött, — midőn értesült, hogy Debs nem beszél — kitűdött az ajtókon. Több híres szónok volt még hirdetőre a felhíváson, akiknek a gyűlésen beszélni kellett volna s akik készek is voltak beszélni, de akiknek a szolgálatát a közönség nem kívánta igénybe venni. — Aki látta a gyűlés színhelyéről való menekülést, tisztába jöhetett azzal, hogy az azon résztvevők nem annyira a szocializmusról akartak egy jó előadást hallani, mint inkább egy ügyesen hirdetőt akartak látni.

*) Mióta Kautsky e művet megírta, a tények egész sorozata bizonyítja, hogy az Egyesült Államokban az uralkodó osztály nem egyszer tette magát a "kor szellem"-en; mindazonáltal e tények nem döntik meg Kautsky állítását, ellenkezőleg, még inkább megerősítik.

MAGYARORSZÁGI HIREK.

Endőri vérengzés az Andrassy-uton. A budapesti munkásság szeptember 30-án, szerdán este négy gyűlést tartott. A gyűlések állást foglaltak a plurális választójog ellen és érvényesen követelték az általános, egyenlő, közvetlen és titkos választójogot. A gyűlések után a munkásság kivonult az utcára, hogy ott is hangos jelét adja jogos politikai követelésének. Ez a tüntetés semmivel sem különbözött a hetek óta nap-nap után megismétlődő méltóságteljes, impozáns demonstrációktól, amelyek a legnagyobb rendben, zavargás nélkül, vér nélkül folytattak le, mert a rendőrség — nem lépett közbe. Az anarchistákra szaglászó rendőrség szerdán este mindenáron megakart bontani a rendet, megtámadta a járdákon békésen sétáló munkásokat és kegyetlen vérengzést rendezett az utcákon. Két vehemens, brutális attack fejezte be a szerdai tüntetést. Bónis és Szeszlér kapitányok az Oktogonon és az Andrassy-uton rohamot vezényeltek és Sajó módjára összekaszabolták a járőreket. Ezek az urak föl akarják eleveníteni Sajó vérengző rendezését. Szerdán este munkába álltak és máris veszélyeztetve volt a közbiztonság Budapest utcáin. Ezek a fiók-vevők alantas tisztviselőkkel és brutális legényekkel valóságos anarchiát teremtettek az utcákon és veszélyeztetik a főváros közbiztonságát.

Antiszemitizmus és választójog. Klerikális oldalról napról-napra szembetűnőbb módon lép föl az a szándék, hogy egy kis hepp-hepp mulatságot keverjenek bele a választójogért folyó küzdelembe. A Magyar Állam például azt írja, hogy a pluralitás révén minden zsidónak kettős meg hármas szavazata lesz. De ebből nem azt az ő áláspontjának megfelelő természetes következtetést vonja le, hogy vigye az ördög a pluralitást, hanem azt, hogy vigye az ördög a zsidókat. Az Alkotmány pedig olyan intézkedéseket akar a választójogba bevételni, amelyek segítségével a zsidókat ki lehet rekeszteni a választójog gyakorlásából, mert a papszakácsnak lapja szerint az igazi népet meg kell védeni hathatósan bizonyos vándor idegen faj ellen. A gyöngébbek kedvéért meg kell jegyezni, hogy az idegen fajon a keresztényi szeretet lapja a zsidókat érti, ellenben nem nevezi idegen fajnak a római pápa magyarországi papi cselédeit, sem pedig a Franciaországból ebardon kihányt csuhásokat, akik Magyarországon nemcsak menedéket, hanem még polgárjogot is nyernek. A klerikális népbolondítók meg a választójog kérdéséből is ki tudnak csilholni egy kis parázs antiszemita heccet. De azért persze a zsidók vígan tolják a koalíciós kormánypartnak a szekerét és támogatják a hepp-hepp apostolatot.

Vallásgegyenlőségi Szövetség. A harcos klerikalizmus tarajának megnövekedése fölébresztette az országban élő összes vallásfelekezettek féltékenységét. A katolikus klerikalizmus mellett van most már luteránus, kálvinista, unitárius, zsidó és még egyéb klerikalizmus. A protestáns klerikalizmus bontotta ki a napokban Budapesten lobogóját, megalakítván a Katolikus Népszövetség protestáns kiadását, amelyet erre a névre kereszteltek: Országos Vallásgegyenlőségi szövetség. Most már majd a vegyes vallású helyeken nemcsak a plébánosok és káplánok járnak házról-házra taggyűjtő-ivekkel, hanem a tiszteletes urak is. A Vallásgegyenlőségi Szövetség ugyan mindenféle szép dolgokat hirdet programjával: a fölvilágosodás, haladás, szabadelvűség előmozdítását, alapjában véve azonban éppen olyan klerikális, mint a Rakovszkyék népbolondító bandája, csak gyöngébb és tehetetlenebb lesz amannál. Mert reakciós és klerikális voltánál minden olyan szervezkedés, amely vallási jelszavakat visz be a politikába és a társadalmi életet a vallási és felekezeti szempontok igájába akarja hajtani. A vallásnak és papnak nincsen keresni valója a közéletben. Épp úgy el kell itélni tehát a protestánsokat, akik a vallást beviszik a politikába, mint ahogy el kell itélni a katolikusokat.

Az egyensúly. A szombathelyi megyéspüspök, István Vilmos ur répceszentgyörgyi birtokán sétatékosított és e közben elvesztette 16 ezer koronát tartalmazó pénztárcáját. — Óh, milyen gazdag a püspök ur! Még egy sétatékosításra is ennyi pénzt visz magával. A szombathelyi megyéspüspök, István Vilmos ur most adta ki a rendeletet, hogy nagy kiterjedésű területén tilos a száraz galyagynak a gyűjtése. Aki szegény fagygon meg! — Óh, mily szegény lehet a püspök ur! Még a száraz galyakra is rászorul. Avagy így akarja az elvesztett 16 ezer koronát behozni?

Ismétlően felkérjük mindazokat, akik előfizetési díjat küldenek hozzánk, hogy egy levél kíséretében értesítsenek bennünket pontos címükről. Szükséges a fenti eljárás azon indoknál fogva, miután a pénzes utalványon a cím feltüntetve nincs s így az előfizető a lapot nem kapja. Különösen a magyarországi előfizetőket kérjük a fenti kérdés betartására.

Külföldi szemle.

Nemzetközi közvélemény-gyár. Egy brüsseli estilap hosszabb cikkben megállapítja, hogy a Kongo-kérdés érdekében szervezett nemzetközi sajtóiroda még fennáll és hogy a belga klerikális kormány általános érdekeinek védelmezésére továbbfejlesztési célokra százötven millió frankot fordított. Ez a cikk csak a kezdetegye egy egész sorozatnak, amelyben a lap a sajtóiroda egész működését le fogja leplezni.

Új rendszer — régi módszer. Uglátszik az új rendszer alatt is még mindig a régi módszerrel dolgoznak Törökországban. Konstantinápolyból jelentik, hogy a beduinoknál Arabia egész területén kitört nyugtalankodása megakadályozza a Hedzsad-vasútnak Mekkáig való kiépítését. A kormány ezért elhatározta, hogy a további munkát megszünteti. Különben is — folytatja naivan a jelentés — az építés folytatására uincsen elegendő pénz, mert az aláírások most igen gyéren folynak be, ezenkívül pedig naponként újabb sikkasztásokat fedeznek föl az anyagvásárlásra kiutalt összegek körül.

Bosznia és Hercegovina annectálása oly osztrák-magyar ellenes hangulatot támasztott Szerbiában, amely esetleg háborúra is vezet. Szombaton nagy népgyűléseket tartottak Belgrádban, amelyeken a hadiszereket követelték. A harcias tömeg, amely nagy óváciokat rendezett György trónörökös tiszteletére, óriási lelkesedéssel fogadta annak a következő nyilatkozatát:

"Köszönöm hazafias érzelmeknek megnyilvánulását. Érzelmekben magam is osztozom s reményem, hogy néhány napon belül alkalmunk nyílik, hogy életünket adhassuk a királyért és hazáért."

A Szkupstina még nem döntött a háború kérdésében, de jellemző, hogy elnökévé a háborúpárt legfanatikusabb emberét, Joanovics tanárt választotta meg.

Bosznia annectálása ügyében Montenegro jegyzéket küldött Angliának, melyre Sir Edward Gray külügyminiszter táviratilag válaszolt, kijelentvén, hogy az annectálás a berlini szerződés megsértése, amelyhez szükséges lett volna kikérni a hatalmak beleegyezését.

Oroszország belenyugszik az annectálásba, mint bevégzett ténybe s erről értesítette is az osztrák-magyar nagykövetet.

A szerb hadsereg mozgósítására vonatkozó hírek tulzoltak. Azok a tüntetések is, melyek Belgrádban folynak, mindinkább vesztettek jelentőségükből s a tömeg is kezdi belátni, hogy a jelen viszonyok között megindított háború egyértelmű lenne Szerbia tönkretételével.

A diákok mozgalma. A forradalmárok üldözése. Pétervári sürgöny szerint a közoktatásügyi miniszter rendszabályai következtében az egyetemi hallgatók látogatott gyűlést tartottak, amelyen a megjelentek közül kilencszázan a rögtön sztrájk mellett szavaztak, ezren pedig amellet foglaltak állást, hogy egy hét leforgása alatt hívjanak új gyűlést össze és azon határozzák el véglegesen, hogy mikor kezdik meg a sztrájkot. Ugyanakkor a női hallgatók is gyűlést tartottak, amelyen hatszázhatvan nő egyetemi hallgató s sztrájk kimondása mellett, negyvenöt pedig ellene foglalt állást. A дума elnöke elítélőleg nyilatkozott Schwartz közoktatásügyi miniszter politikájáról: a дума mindenestre foglalkozni fog a miniszter föltűntést keltő rendeleteivel.

Moszkvából jelentik, hogy az egyetemi tanács tekintetével a hallgatóság izgatott hangulatára, fölhevítést bocsátott ki, amelyben a diákokat föl hívja, hogy maradjanak nyugodtan és az előadásokat ne zavarják meg, mert az egyetem autonóm jogait maga az egyetemi tanács is meg fogja védelmezni.

Pétervárról jelentik, hogy Dombrovszkában egy rendőrőrmester négy közrendőrel egy, a Nikolevszka-utcán levő házba ment, hogy három embert, kikről tudták, hogy anarchisták, letartóztasson. Abban a percben, amikor a rendőrök kinyitották az ajtót, öt lövés dördült el. Három rendőr azonnal holtan esett össze. A másik kettő súlyosan megsebesült és néhány óra múlva ezek is meghaltak.

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség VII. osztálya (Schenectady N. Y.) a Backus St 13. szám alatt folyó hó 25-én **Áttekintés az amerikai munkásmozgalomról** címmel felolvasást tart. Felolvasó Stern Miksa elvtárs.

A felolvasásra úgy a schenectady-i elvtársakat, valamint az összes munkástársaink megjelenését kéri

Buck, J., titkár.

Szövetségünk XVII. osztálya (St. Louis, North-sidei) 1908 október 31-én, szombaton a **GERMAN MILITARY HALL**-ban, (North Market és 12. utca sarok) színelőadással egybekötött **tánmulatságot** rendez. Színre kerül: **VALAMI HIBÁJA VAN.**

Belépti-díj 25 cent. Kezdeté este 8 órakor.

TÁRCA.

A PÁRBAJT VIVÓ LOVAK ÉS A SZAMÁR.

A Népakarat eredeti tárcája.
— Irta: Szöke József. —

Még nagyon szűk volt a láthatár. A nap alig hogy fölébredt s álmosan a sugarait törölte. Köröskörül vízpárák emelkedtek a légtérbe — az álmos virágok sóhaja — s mintha a szürkület sértene szemét a nézőnek, a harmatkönyű esület minden virágon, minden kis füszálon...

A mezőn két ló áll egymásnak farral fordulva és kegyetlenül rugdosták egymást. Egy szamár baktatott feljök és amit megpillantotta a rugdalózdó lovakat, megállt és nézte őket egy darabig, aztán oda kiáltott hozzájuk: Jó mulatást atyafiak, talán nem tetszik önöknek, hogy az édes mamájok ép, egészséges négy lábbal születte önöket a világra, hogy annyira iparkodnak egymást elnyomorítani? Vagy talán valami baleset biztosító társaságot akarnak megkárosítani? Így gunyolódott a csacsi s két hatalmas füleit előre fordította és gunyosan mosolygott a lovak felé. A lovak abbahagyták a rugdalózdást és össze sugtak, aztán mindketten a szamár felé futottak; Nem valami jó szádekkel, mert mindketten nagyon hátracsapták a füleiket és mikor a szamár közelébe értek, a hátulsó részüket kezdtek fejébe mutogatni. A csacsi megszeppent, eltűnt ajkáról a gunyos mosoly, a füleit pedig alázatosan felégett a lovakról hátrafelé húzódott. Pardon uraim — szökt — úgy látom, hogy uraságodék félreértetek engemet. Becsületemre mondom, hogy én nem akartam önöket megsérteni, de ha lóságodék valami sértést látnak szavaiban, én azokat ezennel visszavonom, csak kegyelmezzenek szegény nyomorult léteimnek!

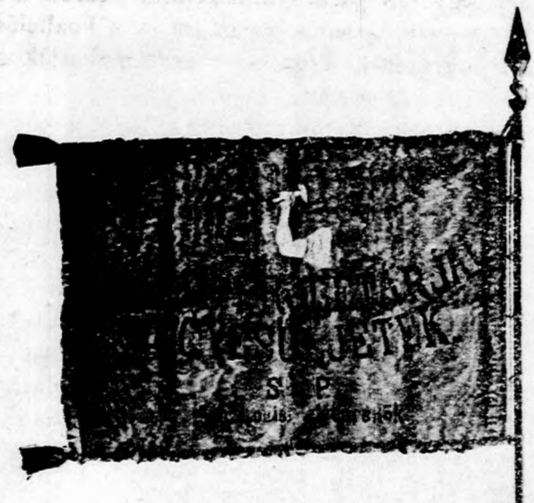
A lovak elnevezték magokat. Nagyon mulatósan tetszett előtük a megszeppent szamár. Hagyjuk a nyomorultat — szökt egyik a másiknak — ilyen gyáva koldus nem érdemli meg, hogy egy tisztességes ló rugjon egyet rajta! És mindketten ott hagyták a gyáva szamarat s elkezdtek folytatni egymás közt a rugdostást ott, ahol előbb elhagyták. A szamár pedig nézte őket tovább kíváncsian. Egyszer csak az egyik egy ügyes forulattal úgy szájon talalta rugni a másikat, hogy az mindjárt kiköpött a felső állkapcsából két első fogat. Ah, Ön megesbesült? szökt hozzá részvéttel az ügyes rugó. Igen uram, válaszolt lehagoltan amaz és barátságosan kezét fogtak egymással — úgy ahogy a lovak szoktak egymással, t. i. egymásnak a fülebe szagoltak. A szamár majd hogy mivé nem lett bámulatában; először azt hitte, hogy a lovaknak nem okoz fájdalmat a foghuzás, de ennek a véleménynek helytelenségéről csakhamar meggyőződött, mert a sértült ló orrcimpáját kifordította fájdalmában és nagyon busan lóbalta a fejét és még a szeméi is könnyelábadtak. No mindegy — szökt magában elhatározva a tűnődő szamár — mindjárt megtudom a valót és alázatosan a lovakhoz sompolygott. Boesánat uraim, hogy ismét alkalmatlankodom lóságodékna — szökt udvariasan, de úgy látom, hogy nagy kedvű telik a foghuzásban, tehát ha csekély személyiséget méltónak találják, szívesen közreműködöm benne s díjmentesen kinyomkodom mindkettőjük fölösleges fogait! A lovak elnevezték magokat a szamár ügyűségén és az egyik előkelő flegmával fordult hozzá: Mit gondol ön bátya, hogy mi passzióból válunk meg drága fogainktól? Oh, korántsem. Mi most tesszük tudni párbajt vívtunk és a kolega ur ebből kifolyólag veszítette el két első fogát. Tudja samárságod, mi a párbaj? Foghuzás — felelt ügyűgyűen a csacsi. A lovak ismét fölkapogtak hallatlan! Ön igazán ostoba szamár, szökt a fogavesztett; lesir az arcáról, hogy nem vésztett magasabb iskolát. No majd népiesen meg fogom neki magyarázni — szökt a másik s a szamárhoz fordult: Tetszik tudni, mi a kollegámmal a nemzeti lovardában végeztük a magasabb iskolákat és ott láttuk az emberektől, hogy ha egymást megsértik, hát párbajjal mossik le a becsületükről a gyalázat, ami abból áll, hogy egymást jól megsabdálják karddal és azután kibékülnek. Mi is most így tettünk, az én tisztelt kolega urammal t. i. az a győzege, hogy amikor egy kicsit melegebb idő van, hát nem nagyon serénykedik a kocsi húzásban, aminek aztán az szokott a következménye lenni, hogy a kocsi a háta közepére sutytyant egyet az ostorral, ilyenkor aztán az én kollegám nagyot ugrik és megrántja a kocsi, a kocsi rudja pedig a rántás következtében engem oldalba vág, ezen oldalba ütések pedig nekem fájdalmat okoznak, de eltekintve ettől, a jobboldalomról, itt a hasam tájékán teljesen lekoptatta a szört. Én már mindezt megszoktam és azért most párbaj után szerzem elégtételt magamnak. Most már tetszik tudni mi a párbaj? Igen, felelt a szamár elgondolkodva, de engedelmet kérek én ezt a rudügyet másképp intéztem volna el. Ugyan hogy? — kérdezték egyszerre a lovak. Hát úgy, felelt a szamár, hogy én a kocsinak rugtam

volna ki a fogát! Hogy, hogy — kérdezték a lovak megütödvé, — hiszen a kocsi egész szabályszerűleg járt el, ő azért ül a bakon, hogy a lovakat serkentse és senkinek sem lehet kifogása az ellen, ha a kocsi a kötelességére figyelmezteti a lovat. Engedelmeikkel uraim — vá gott közbe a szamár — be fogom bizonyítani, hogy önök nem logikusan következtettek. Halljuk, halljuk! türelmetlenkedtek a lovak Hát uraim — kezdte a szamár — én azt hiszem, hogy önöknek egész más hivatásuk van az életben, mint a kocsihúzás; tessenek végig nézni ezen a szép virágos mezőn, ez az önök részére tartogatja kincseit, ez a sok jó fű mind csak azért nőtt, hogy önök legelhesenek; önöknek pedig, szerény véleményem szerint, nincs másra szükségük, mint hogy jól éljenek, szaladgálhassanak, vagy ha úgy tetszik, pihenhesenek és fajukat szaporíthassák, azaz egészséges utódokat nemzhessenek az utókor számára. Mindezekhez pedig nem szükséges a kocsihúzás, mert mindenről gondoskodik a természet, amire csak önöknek szükségük van. Önök itt ugyanis megélnék, ha soha embert nem látnak és ha soha kocsi nem huznak. Igaz, igaz, helyeselték a lovak — de hát hogy szabaduljunk meg az emberektől? Egész egyszerűen — szökt mosolygva a szamár — önök nem fogják hagyni magokat befogni a kocsi, ha ember közeledik méltóztatnának elfutni vagy pedig az embert agyonrugni. Helyes, ujjongtak a lovak, ezentul boldog, szabad lovak leszünk, kár, hogy mindez előbb nem jutott eszünkbe. Igazán ön nagytudományú szamár, szökt elragadtatva az egyik. Reménylen, szökt a másik, együtt méltóztatni velünk reggelizni? Kérem, kérem, szökt szerénykedve a szamár és mindhárman hozzáfogtak legelni a friss harmatos fűből.

Két munkás közösen dolgozott egy munkán; az egyik erős és ügyes, a másik győnge és ügyetlen volt. A munkát nem bírták a kellő időre elkészíteni, ezért a művezető nagyon megszidta őket és azt mondta, hogy ha ezentul jobban nem iparkodnak, kidobja mindkettőjüket a gyárból. Az erősebb akarta magát megmenteni a győngebb rovására, de a művezető nem hallgatta meg, hanem mérgesen háttáfordított neki. Mikor elment a művezető, az erősebb munkás dühében a győngebbet felpofozta, ezt látta egy harmadik munkásember és igen jóízű nevetett az eset fölött...

De kár, hogy nem volt ott egy négylábú szamár.

FEL A VERSENYRE!

A St. Louisi Marx Károly Szocialista Munkás Szervezet Női Osztálya, áthatva a szocializmus nagy igazságaitól, hogy a szocialista eszméket a magyar munkásság minél szélesebb rétegeiben terjessze és hogy ezen eszméket hirdető lapot, a Népakaratot hathatósabban támogassa, gyönyörű himzett, vörös selyem zászlót készített, amelyet az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség azon osztályának ajánl föl, amely osztály

1908 DECEMBER 31-ig

a legtöbb új felvéves előfizetőt szerez a NÉPAKARAT részére.

Bármely osztálynak legtöbb előfizetőt gyűjtő tagja pedig egy gyönyörű vázát kap jutalmul.

Nemes versenyre hívjuk fel elvtársainkat és elvtársainkat, versenyre, amelyben a győztes csak egy lesz: a forradalmi szocializmus.

Felhívjuk az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség összes osztályait, hogy vegyék ki méltó részüket a versenyből s iparkodjanak megszerezni a forradalom vörös lobogóját, mert minél derekasabban veszik ki részüket a versenyből, annál több harcost állítanak csatasorba küzdeni azon eszméért, amelyek a zászlóra vannak felírva.

Hisszük, hogy Szövetségünk minden osztálya lelkesedéssel veszi ki részét a küzdelemből, amelynek eredménye mindnyájunk győzelme lesz.

Fel a versenyre a zászlóért, a Népakaratért, a szocializmusért!

Tudatjuk szövetségünk összes osztályával, hogy a pittsburgi szervezett Deák Ferenc elvtársat jogaiba visszahelyezte, mert Deák elvtárs sértő állításait visszavonta.

JEGYZŐKÖNYV.

New Yorkban, a 206—08 E. 86th St. alatt október 11-én tartott népgyűlésről.
Lefkovic Lajos üdvözli a jelenlévőket az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség II. osztálya nevében. Egy ülésvezető és jegyző választását kéri.
*Ülésvezetőnek Altmann V. jegyzőnek Basky F. választották meg.

Altmann megnyitja, a gyűlést, a szót átadja Frankl L. elvtársnak, a napirend első pontja (a kivándorlás okai és az általános titkos választójog tervezete.) előadójának, ki rámutat a kivándorlás valódi okára, a rossz gazdasági viszonyokra. Ezek megváltoztatásával lehet csak a kivándorlást csökkenteni, azonban, hogy ez lehetővé legyen, a politikai hatalom megszerzése is szükséges, erre viszont az általános titkos választójog. Felszólítja a jelenlévőket, hogy magyarországi testvéreinket ebbeli küzdelmükben segítsék. Ezek után a következő határozati javaslat fogadtatott el:

Tekintettel arra, hogy Magyarország politikai, gazdasági és kulturális előhaladásának főfeltétele, hogy az ország sorsának az intézésében a népesség minden rétege befolyással bírjon:

tekintettel arra, hogy ezen befolyást egyedül és kizárólag az általános, titkos, községenkénti választójog adja meg;

tekintettel arra, hogy ezen jog Magyarországi proletáriátusát számánál, gazdasági jelentőségénél és politikai érettségénél fogva megilleti;

tekintettel arra, hogy Magyarország kormányása az azt támogató parlamenti többség, hogy a minden kultúrnap méltó megvételét kiérdemlő gyalázatos uralmát fenntarhassa, minden rendelkezésére álló hatalmi eszközzel utján állja annak, hogy Magyarország népe az ország sorsának intézésében befolyást nyerjen:

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség II. osztálya által New Yorkban, 1908 október 11-én tartott népgyűlés, melyen New York magyarjainak szervezett munkássága részt vett, tiltakozik a magyar kormány és Magyarország törvényhozási többségének jogfosztó politikája ellen és a leghatározottabban formában követeli az általános titkos községenkénti választójognak törvénybe iktatását.

Ezután Steron E. adja elő a napirend harmadik és negyedik pontját (Az amerikai munkás helyzete, Szervezkedés és sajtó.) Statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy a munkások helyzete évről-évre rosszabbodott. Ma már csak 17 százalékot kap — mint osztály — az általa termelt javakból, bér gyanánt. És a tőkének — mint osztály — 83 százalék marad meg — profit gyanánt. Ennek kapcsán rámutat arra a harcra, mely a két osztály közt folyik. Felhívja a jelenlévőket a szervezkedésre, egy politikai, mint gazdasági téren, hogy a harcból a munkásosztály kerüljön ki győztesen.

Ezek után a következő határozati javaslat fogadtatott el:

"A népgyűlés utasítja a gyűlés elnökét és jegyzőjét arra, hogy egy nagy népgyűlést hívjon össze, annak napirendjét állapítsa meg és szólítsa fel az összes new yorki magyar politikai és gazdasági szervezeteket, hogy a népgyűlés érdekében agitáljanak s azon résztvegyenek. A népgyűlés erkölcsi kötelességévé teszi a meghívott szervezeteknek ezen felhívásnak eleget tenni."

Ennek elfogadása után a gyűlés véget ért.
Basky Ferenc, jegyző.

EGY HATALMAS HARMAS SZÖVETSÉG.

Ily címen jelent meg egy cikk a Szabadság című lapban. A cikk ránk nézve nem bír nagy jelentőséggel s hogy mégis foglalkozunk vele ezt részben tanulmány szempontjából, részben azért tesszük, hogy ismét rámutassunk, mily mézesmázu szavakba burkolva adja be bódító maszlagját a jámbor hívőknek — különösen így a kilitások a businessre, mint voltak a Washington-szobor, Magyar Vince és a "forradalom" korában.

De térjünk magára a cikkre, hadd lássuk mit is ír. Az Egyesült Államok három leghatalmasabb pénzmágnása, akiknek mifélegyike csodákat művelt a köztársaság ipari fejlődése terén, szövetkezett egymással, hogy a régi prosperitást és az októberi pánik óta tartó gazdasági és ipari pangásnak egyszeribe véget vessen. Rockefeller a petroleum király, Harriman a vasút király, J. P. Morgan a tőzsde fejedelme kezelt fogtak egymással és a megszállhatatlan milliókért segítségére sietnek azon vállalatoknak, melyeknek gyárkapui az okaratukból csöködtek be — most ugyancsak az ő nagylelkű jóakarataukból kezdik meg a munkát — úgy hogy november 5-én, az elnökválasztás napján, minden munkás azzal a tudattal, azzal a reménnyel lépjen a választó urna elé, hogy nem féltődött, hanem még overtimot is dolgoztak ezután; nem fog nyomorogni több családjá, visszatérnek a régi jó idők.

E három ember varázsszavára — úgy mond — meg fognak indulni az összes kohók, gyárak, gépek és sok millió munkás kéz. Így írja le a nevezett újság a tőke ezen szent háromságának emberszeretét, jóságát. De

álljunk meg egy pillanatra munkástestvérek és gondolkozzunk, mit is jelent e három ember akarata, varázsszava. Azt jelenti, hogy egy néhány ilyen kapitalistának akartából változhatik a helyzet rosszra, jóra, megint rosszabbra, amint nekik tetszik. Nézzük csak, hogy is tetszett nekik az utóbbi időben? Hát úgy, hogy midőn az a sok millió bérmunkás mindenből annyit termelt, hogy mindenkinek bőven jutott volna mindenkiből, kapták magukat és becsukatták a munkatelepeket, gyárakat és öt millió munkást munkanélkülségre kárhoztattak, ami annyit tesz, hogy öt millió munkás-embertől elraboltott a munka joga s azzal együtt mindaz, ami az élet fenntartásához szükséges neki és övének.

E három embert, kiket a Szabadság a közlegő jólét Messiasaként tüntet fel, nem különben az ezekhez hasonló kapitalistákat bűn terheli, mert ők egyenesen ellopják munkánk gyümölcsét s kétségbeejtő nyomorba süllyesztenek, az utcára dobnak és — míg mi kiaszott, fáradt testtel vergődünk, addig ők vígan, gond nélkül élvezik mindazon javakat, melyeket mi véres verejtékünkkel teremtetünk.

Méltán mondhatjuk, hogy miattuk éhez és jár rongyosan az apa, az anya, a gyermek; miattuk barangolnak az éj sötétjében a hajléktalanok; miattuk életunt az ifju, prostituált a szerető; miattuk irtja ki családját a munkanélküli; miattuk lesz öngyilkos az öreg munkás s miattuk szaporodnak a temetők sírdombjai.

Ezek után azt hiszem kedves munkástestvérek, egyikünk sem fogja irigyelni a Szabadság olvasóinak a jólét hire feletti örömet. Mi, akik szellemi táplálékunkat nem a szabadság konyhájából merítjük, nem örvendhetünk a jólét híreinek. Mi tudjuk, hogy az ilyen kapitalista szövetkezés, bár nem árt... de nem is a közbizalomra célozva, sem nem az ember vezérli őket e cselekedetükben, hanem a profit őrzi, hajtja, ösztönzi őket. Ha a munkás el kezd is újra dolgozni, akkor sem magáért, magának, hanem a kapitalistáért, a kapitalistának dolgozik. Fáradtsága díjaként, ha a kapitalista vissza is ad egy darab kenyert, nem azért adja, hogy a munkás tisztességesen éljen, hanem azért, hogy tovább bírjon számára dolgozni. A gépet olajozni kell...

Még csak ennyit az egész dolgozok: A gyárak kapuit még egy néhányszor be lehet zárni, de a fejlődés kerékeit megállítani nem lehet, még a pénzisteneknek sem; ha a munkásság szervezkedik, tömörül, nincs mesze az az idő, amidőn az ész szavára fog megállni egy kis időre ismét a gép, a kéz...
Gaál Sándor.

EGYLETI HIREK.

AZ OSZTÁLYOK FIGYELMÉBE!

Felkérjük szövetségünk összes osztályait, hogy a szükséges mennyiségű tagsági könyvet rendeljék meg s az azokrét járó összeget a rendelés alkalmával küldjék be. Amennyiben a tagsági könyvvel a pártbélyeg formája is megváltozott, kérjük azon osztályokat, melyeknek még el nem adott pártbélyegjeik vannak, hogy azokat újakkal cseréljék be.

A központi titkárság.

Az első osztály választmánya október 16-án, péntek este 8 órakor rendkívüli fontos napirenddel ülést tart.
Titkár.

Az első osztály f. hó 17-én, szombaton este 8 órakor rendkívüli ülést tart.

A II-ik osztály tagjait fölkérem, hogy az e hó 17-én este 8 órakor tartandó rendes havi ülésen okvetlen megjelenjenek.
Titkár.

Szövetségünk XIX. osztálya, (Chicago, Ill.) 1908 november 1-én, a PARK CASINO-ban, (606—10 N. California Ave és Division St. sarkán) NAGY SZÜRETI MULATSÁGOT rendez, melyre a chicagói magyarságot tisztelettel meghívja a
Rendezőség.

A St. Louisi Marx Károly Munkás Önképző Egylet magánhelyiségében folytatólagos RETHORIKAI ELŐADÁST rendez. Előadó Zerman Ferenc elvtárs. Előadások a hónap első és harmadik csütörtökjén este 8 órakor tartatnak.

Első előadás október 15-én lesz.

A philadelphiai Egyesült Magyar Munkás Egylet Herceg Ferencnek drámáját, az OCSKAY BRIGADEROS-t folyó év november hó 25-ik napján, a Mercantile Hall-ban (N. Franklin St. 849. szám alatt.) fogják színre hozni. A szindarabnak jól sikerült előadását már előre is jelezzük, mivel a rendezést Ujlaky Miklós az ő régi kipróbált szakavatottságával végzi.
Az E. M. M. E. rendezősége.

ELVTARSÁK

Terjesszék a Népakaratot.

REGÉNY.

A Kreutzer-Szonáta.

Irta: Tolsztoj Leó gróf.

(Folytatás.)

(32.)

Két nap mulva el kellett utaznom a zemsztvo gyűlésre és ez okból Truchacszevszki, midőn bucsut vett tőlem és elvitte hangjegyeit, azt a kérdést intézte hozzám, hogy mikor térek vissza, mert ugymond, el akar tőlünk bucsuzni, mielőtt Moszkvát elhagyja.

Ebből azt következtettem, hogy lehetetlen véli távollétemben házamba jönni és ennek nagyon örültem. Miután nekem nem lehetett előbb viszatérnem, semmint ő Moszkvát elhagyja, azt hittem, hogy nem látjuk egymást viszont s végelegesen bucsut vettünk egymástól. Első ízben szorítottam meg kezét igazi élvezettel és köszönetet mondtam neki azért a gyönyörért, amelyet nekünk szerzett. Nőmtől is elbucsuozott és bucsuzásuk egészen természetesnek látszott.

Minden kitűnően ment tehát. Mind a ketten, nőm és én, nagyon meg voltunk elégedve az estélyivel. Általános benyomásokról beszélgettünk, arról a hatásról, amelyet a zene ránk tett. Nagy közeledést éreztünk magunk közt és oly jól és barátságosan voltunk egymással, mint már régóta nem.

XXIV.

Két nappal több elutaztam a zemsztvo gyűlésre, miután kitűnő és nyugodt lelki állapotban bucsut vettem a feleségemtől. A gyűlésen élénk vita folyt; a kiskereskedőknek egész kis világa volt együtt. Két napon át tíz órát töltöttem az üléseken. Mikor a második napon a kerületi ülésről lakásomba mentem, ott nőmnek levelet találtam amelyben a gyermekekről, a báciáról, a nevelőnőről, bevásárlásokról beszélt és egyebek közt, mint valami egészen természetesen azt is megírta, hogy Truchacszevszki ott volt nála, elhozta neki az ígért hangjegyeket és azt ajánlotta, hogy játszanak együtt, de nem elutasította ajánlatát.

Ami engem illet, én egyáltalán nem emlékeztem arra, hogy Truchacszevszki hangjegyeket ígért; sőt ellenkezőleg, nekem úgy tetszett, hogy végelegesen bucsut vett és a dolog ezért kellemetlenül lepett meg. Újra elolvastam a levelet. Volt benne valami erőltetett, valami félnék. Az egész rendkívüli kínos hatást tett rám. Szívem összeszorult, a féltékenységnek nekidühödött vadállata újra bögni kezdett kebreben s úgy látszott, mintha kirohanni akart volna belőle. De én félttem ettől a vadállattól és hallgatást parancsoltam neki.

Mily undorító érzés a féltékenység! Lehet-e természetesebb valami, mint amit ő irt? — mondtam magamban. Lefeküdtem és azt hittem, hogy nyugodt vagyok. A másnap délutánról gondolkodtam és elaludtam anélkül, hogy ő rá gondoltam volna. A zemsztvo gyűlések alatt rendszeren rosszul szoktam aludni. Ezen az estén azonban elaludtam, de miként elég gyakran meg szokott esni, hirtelen megrázkódás fölébresztett. Ébredésemkor azonnal eszembe jutott feleségem, az iránta érzett érzéki szerelmem. Truchacszevszki és az, ami ketőjük között lefolyhatott. És végtelen düh és iszony fogta el újra szívemet; mindazonáltal csillapítani igyekeztem magamat.

— Minő ostoba vagyok — mondtam magamban, nincsen semmi ok a féltékenységre, nem történt semmi. Miért alázom meg mindkettőnkét, őt is, meg engem is, de különösen engem azzal, hogy ilyesmit felteszek! Ez a bérelt hegedűs, igaz, hogy egy don Joan, áll szemben egy tisztességes aszonnyal, egy családlányával, az én feleségemmel, minő képtelenség! De másrészt meg azt mondtam magamban: Miért lenne ez a dolog lehetetlen?

Miért? Nem-e ugyanaz az egyszerű és érthető érzés az, amelynek nevében én őt elvettem, amelynek nevében vele éltem, az egyetlen dolog, amelyet tőle akartam és amelyet következésképpen mások is és ez a muzikus is óhajtottak tőle... Ez a muzikus nőtlen, jó egészséges van (még emlékszem, mint ropogott a borbás fogai között és mily élvezettel emelte a boros poharat piros ajkához), testét jól táplálja és ha van elve, úgy nyilván az az elve, hogy élni kell az alkalmal, ahol kinálkozik. Van közöttük egy kapocs, a zene, mely minden jobban tudja felizgatni az érzéki kéjt.

Mi tarthatta őt vissza? Semmi. Sőt ellenkezőleg minden vonzza. És nőm? Ó mindig megfajthatatlan rejtély volt és az marad is. Csupán állati természetét ismerem s az állatot semmi sem tarthatja, semmi sem tartja vissza. Csak most jutott eszembe arckifejezésük az utolsó estén, amidőn a Kreutzer-sonáta után egy szenvedélyes darabot játszottak, nem tudom kitől, de egészen a végtelékig szenvedélyesen.

Hogy is utazhattam el? — mondtam magamban, midőn ez az arckifejezésük újra eszembe jutott. Nem világos-e, hogy azon az estén minden rendbe jött közöttük? Nem volt-e világos, hogy közöttük nemcsak nem volt több akadály, hanem mindketten, különösen nőm, bizonyos zavart érezték azután, ami a zongoránál történt.

(Folytatjuk.)

SZERKESZTŐI ÜZENET.

N. S., Chicago. Ha átdolgozza, talán sorra kerithetjük. T. J., Chicago. Egyik közeli számban hozzuk. Keressen fel gyakraiban tudósításával. B. K., Baltimore. Hová jutunk? A papir-kosárba. R. S., Cleveland. Sajnáljuk, de sem lakodalmi, sem keresztlői hirdetéseket ez után nem közlünk. V. P., Bridgeport. Tehetséges emberre mutat, aki még közölhetőt is írhat. G. K., Buffalo. Ugyanez áll önére is.

LAPUNK MEGBIZOTTAI.

Akron, O. Hüszer F., 377 So. Broadway. Allegheny, Pa. F. Mayer, 1308 Howard St. Brooklyn, N. Y. J. Havasy, 34 Staggs St. Bridgeport, Conn. C. Wellner, 53 Cherry St. Berwick, Pa. E. Kömüves, 1210 2nd St. Buffalo, N. Y. Klopis J., 71 Kail St. Barberton, O. Botos Imre, 244 Mulberry St. Cleveland, O. S. K. Horváth, 3536 W. 66th St. Cincinnati, O. John Juhász, 1041 Central Ave. Chicago, Ill. L. Nagy, 1230 So. 41st Court. Columbus, O. J. Jergasits, 253 2nd St. Diverson, Ill. Janka István. Erie, Pa. Tóthi Béla, 548 W. 19th St. Elizabethport, N. J. Oppmann M., 139 Ripley Pl. Hartford, Conn. M. Schulteis, 52 Grand St. Lynn és Boston. Czapp István, 23 Collins St. Lansing, Mich. A. Neumann, 927 Division St. Milwaukee, Wis. Marák J., 1244 National Ave. Mc Keesport, J. Papp, P. O. B. 200. Newark, N. J. Turcs Pál. North Tonawanda, N. J. Mayer, 229 Frederika St. New Brunswick, J. Kovács, 41 Somerset St. New York, N. Y. Szerkesztőség és kiadóhivatal, 516 E. 6th Street. New York, N. Y. Hercegh L. 342 E. 65th St. Oakland és vidéke, Cal. Almásy F., 484 25th St., Oakland, Cal. Passaic, N. J. Buják János, 14 Grand St. Garfield, Philadelphia, Pa. K. Parker, 953 N. Marshall St. Peoria, Ill. Takács S., 625 Fishgate St. E. Pittsburg, Pa. K. Sipek, 349 Electric Ave. Schenectady, N. Y. Friedmann L., 203 Orchard St. St. Louis, Mo. Kish Gergely, 162 Miller St. San Francisco, Cal. F. Dobrodinka, 1363 Minna St. Springfield, Ill. Szivós J., 613 N. 11th St. Ezeket kivül az egyes szervezetek által megválasztott sajtó-bizottsági tagok fel vannak hatalmazva előfizetést felvenni és azt nyugtázni.

A "Népakarat" könyvkereskedése a következő műveket tartja raktáron:

Table with 2 columns: Title and Price. Includes 'Tudományos művek és agitációs iratok', 'Bebel: A nő és a szocializmus', 'Bolgár Elek: Célok és Eszközök', 'Darwin: A fajok eredete', 'De Leon: A szakszervezetek égető kérdése', 'Doktor: Hogyan lett az ember?', 'Faber: Keresztény szocializmus', 'Garami: Hazafiság és nemzetköziség', 'Jaures és Lafargue vitája: A társadalom fejlődésének törvényei', 'Jászi Oszkár: Beszélgetések a szocializmusról', 'Kautski: Marx gazdasági tanai', 'Kunfi Zsigmond: Népoktatásunk bünnei', 'Lafargue: A tökéletes vallás', 'Madszar: Az ember származása', 'Nenwenkins: A zsarnokság pyramisa', 'Renan: Az apostolok', 'Spencer Herbert: Hogyan lett a vallás?', 'Szende Pál: A magyar adórendszer igazságtalanságai', 'Vancák: Gyakorlati szónoklatok', 'Voltaire: Bouazvilliers gróf ebédje', 'Szépirodalmi művek', 'Csizmadia Sándor: Proletírok verseskötve', 'Csizmadia: Hajnalban', 'Csizmadia Sándor: Hajnalban, kötve', 'Csizmadia: Munkásemberek', 'Csizmadia Sándor: Munkásemberek, kötve', 'Csizmadia: Foghái levelek', 'Csizmadia Sándor: Foghái levelek, kötve', 'Gyagyovszky Emil: Az utca, kötve', 'Naszódi Zsigmond: Dósa népe, kötve', 'Petőfi költeményei, kötve', 'Velszi Bárd: Boru. Költemények, kötve', 'Zéla: Az igazság I. II. kötet, kötve', 'Egyebek', 'A csuhások könyve', 'A "Magyar Könyvtár" kiadványai, füzetenként', 'Az I. W. W. zománczott jelvénye', 'I. W. W. magyar alapszabály, füzete', 'Jónnek a szocialisták, 100 darab', 'Népakarat, 1907. évfolyam, kötve', 'Népakarat-Naptár 1908. évre, szállítással', 'Marx Károly mellkép', 'S. L. P. pártjelvény', 'S. L. P. pártjelvény, 25 drb. vételnél', 'Monologok: (áruk darabonként 10 cent.)', 'Kaszinóhál Pécsfalván. A vis-à-vis. Éva buszlásra adja magát. Színház után. A jóslat. Egyetlen szó miatt. A nagyon csinos leány. Menyasszony. A rosszul nevelt leány. Desperet ur. A kis kíváncsi. A primadonna előszobájában. A közelgő nyár. A pesti kislány falun. Az első szerelmes levél. A függöny. A kékharsány. Clári contra Clári. Csipkerózsika. A statisztika ádozata. Nehéz feladat. A furdóvendég. Hamvazó szerda. A kómius Filipó. Bakfis álmok.', 'A "Népakarat" előfizetési ára: Egész évre 2 dollár, Fél évre 1 dollár, Negyed évre 50 cent.

NYUGTAZÁSOK.

Október 4-től 10-ig befolyt előfizetések: Új előfizetők: \$1.00. J. Magyar, J. Gombás, Newark, (N. J.) J. Jung, Mc Keesport. S. Lukács, J. Szabó, Philadelphia. 50c. G. Nemes, S. Miklós, Irvin, J. Gerencsér, Elizabeth, J. Szőke, L. Deák, J. Prokoczky, J. Kiss, L. Noszko, M. Májor, J. Koleszár, F. Ebszt, F. Méry, S. Csepregy, J. Kunczfiny, J. Szőke, J. Sas, A. Perlman, P. Blocker, F. J. Robokay, Gy. Modrak, M. Hack, A. Györly, F. Hruska, R. Milna, I. Pekáry, J. Bauer, Chicago. L. Goldman, Hamond, Ind. L. Berky, Washington, J. Funta, St. Louis. E. Miller, Adamsburg, Pa.

Folytatólagos előfizetők: \$2.00. E. Ocsenás, Green Wood, Call. S. Frey, Newark, N. J. Milwaukee-i szervezet. \$1.50. V. Körner, Shreveport, La. \$1.00. Maylander, Newark, N. J. A. Gardner, Chicago. A Takács, Gillespie, III. A. Papp, Garry, Ind. P. Schnitz, J. Marák, J. Tepper, A. Bonyhaz, Z. Merdeler, Milwaukee. \$0c. V. Szabó, A. Virág, City. F. Németh, St. Louis. Gy. Ujváry, Newark, N. J.

Október első hétfőjén megkeresett munkabéruket október hó 10-ig a következő elvtársak adták le a NÉPAKARAT javára: New Yorkból: Martiny A. \$3.00, Waldmann A. \$3.00, Lefkovic Lajos \$2.50, Rothfischer K. \$2.50, Sonnenfeld F. \$2.50, Makovszky F. \$2.00, Bambek J. \$1.00, Rothfischer K.-né \$1.00, Gonda A. \$3.00, Antal J. \$3.00, Hercegh Lajos \$2.50, Zumpit J. \$2.35, J. J. \$2.50, Hahimcyk \$3.25, Grosz M. \$1.50, Deutsch J. \$2.00, Basky F. \$2.50.

Newarkból, N. J. Spaál B. \$4.16. Irvinből, Pa. Jancsár J. \$2.00. Felülfizetések: Pindroch 38c. Mc Keesport-i szervezet \$4.00, Mészöly 50c.

XIII. osztály havi jelentése.

Szervezetünk október hó 4-én tartotta rendes havi gyűlését. Ugyanakkor tartották beszámolóikat a kongresszusi küldöttek is, mi egyhangulag tudomásul vétett. Szervezetünk tagjai meg vannak győződve arról, hogy az eddig történt surlódásokat az osztályok között csakis egy pár ember okozta, kiknek más céljuk nincsen, mint szövetségüket tönkre tenni. Elhatároztuk, hogy a Népakarat érdekében a legnagyobb munkát fejtjük ki. Elhatároztuk továbbá azt, hogy október első hétfői munkabéruket a Népakaratnak szenteljük, aki csak dolgozik közülünk, kivétel nélkül mind saját munkájára dolgozik, sőt egy néhány munkanélküli elvtárs is ajánlott fel kisebb összeget. Taglétszámunk igen kicsi, de reméljük, hogy a krízis elmúltával újra megerősödünk és büszkén fogjuk mondani, hogy a philadelphiai szervezet egyike a legerősebb szervezeteknek. Tudor János, titkár.

Vegyes rovat.

Köszönet nyilváníts. Szövetségünk XXXI. osztálya, valamint a M. B. SZ. XXIII. osztálya köszönetét nyilvánítja egy a helybeli, mint a vidéki elvtársak és tagtársak szives pártfogásáért, valamint szives közreműködéséért. Az osztályok nevében a Vigalmi bizottság.

Keresem Petrecz István, torontál-vásárhelyi illetőségű barátomat, ki tudtommal New Yorkban, valamelyik hotelban dolgozik. Varga Dániel, c. o. Népakarat.

Szarvas Pál elvtársunk nejeének szeptember 30-án egy kis leánykaja született; sokáig éljen a kis proletárnő.

HIRDETESEK.

(E rovat alatt közlötték nem vállal felelősséget a szerkesztőség és a kiadóhivatal.)

ORVOSOK HISZNEK BENNE. Kórházakban és magángyakorlatokban Amerikában és idegen országokban alkalmazták és ajánlják az orvosok a Dr. RICHTER-féle ANCHOR PAIN-EXPELLERT mint gyógyszerert reuma, csúz, köszvény, neuralgia, mellfájdalmak és szagatások ellen Dr. J. M. Thompson, 386 Clinton St., Brooklyn, N. Y. a következőket írja: Gyakorlatom alatt a Dr. Richter-féle "Horgony" Pain Expeller használatát és hitelesen bizonyíthatom, hogy betegeket izomhurvatól, köszvénytől és a neuralgia fájalmaitól bámulatosan megszabadítottam. A gyógyszer orvosi felügyelet alatt, a szigorú német törvények alapján készítették. Minden gyógyszerárban 25 és 50 cent. F. AD. RICHTER & CO. 215 PEARL STREET NEW YORK.

Dr. S. Goldman egyedüli HAZAI MAGYAR ORVOS volt essz, és kir. katoniorvos. 406 Grand St., Pittsburg, Pa. Közel a Courthoz Telephone P. & A. Main 888. Gyógyít mindenféle gyógyítható betegségeket. Titkos női és férfi betegségeket gyorsan és biztonságosan gyógyítanak. Titkos női és férfi betegségeket gyorsan és biztonságosan gyógyítanak. Titkos női és férfi betegségeket gyorsan és biztonságosan gyógyítanak.

TAUB VILMOS magyar órák és ékszerész. Mindennemű hazai órák és aranyemlék javítását jóállás mellett elvállalja. Készletben tart hazai és amerikai órákat, ékszerket és egyetli jelvényeket. A New York-i szocialisták kedvelt embere. Vidéki megrendeléseket, javításokat pontosan teljesít. Szólid árak. 31 Ave. B., Near 3rd St. New York. Mindennemű LATSZEREK raktáron. Nagy képes árjegyzék úgy vidékre, mint helyben ingyen megküldetik.

HAJÓ VAGY VASUTIJEGYET VÁSÁROLNI AZ ÖSSZES VONALAKRA - PÉNZT KÜLDENI VAGY KÖZJEGYZŐI DOLGOK GYORS ELINTÉZÉSÉRE A LEGJOBB ÉS A LEGTANACOSABB FORDULNI DEUTSCH BROS. 319. E. HOUSTON ST. NEW YORK. A Francia forradalom 40 füzettel álló tudományos regény. Ára füzetenként 5c., postán szállítva 6 cent. Megrendelhető a "Népakarat" könyvtárárszékében 516 E. 6th St. New York.

I. N. Y. M. Ifjúsági Kör tánciskolája. ÁRPAD HALL 431 E. 6th St. New York. Angol-magyar iskola kétszer hetenkint, hétfőn és csütörtökön a LIBERTY HALL-ban 49 Mercer St. Newark, N. J. Mindkét helyiségben kifogástalan magyar konyha. Alkalmas termek bálók, lakodalmak és egyetli gyűlésekre. Bel- és külföldi lapok. Budapesti Népszava. Az öntudatos munkások találkozó helye. Pool és billiárd. A. Oravecz, tulajdonos.

BATHÓ ISTVÁN ELSŐRENDÜ BORBÉLY- ÉS FODRÁSZTEREM 544 E. 6th Street, New York.

Mrs. KLEIN magyar kávéház és étterem 257 Springfield Ave. Newark.

Wachsmann egyedüli és eredeti magyar női és férfi-dívat áruháza 86 Avenue A NEW YORK. (az 5-ik és 6-ik utcák között) Olcsó szabott árak!

Péter Lajos "Rákóczi Hall"-hoz címzett Vendéglő. Kávéház és Étterme. 4-ik utca 197, New York. AJÁNLJA KITÜNŐ M A G Y A R K O N Y H Á J Á T. Kitünő italok. Alkalmas helyiség mulatságok, lakadalom vagy hasonló ünnepélyre. A New York-i Magyarországi Szocialisták kedvelt gyűlékezési helye. Különböző munkás-lapok az elvtársak rendelkezésére állanak.

Tartós és puha bőrből készült szép Divatos Cipők olcsó áron kaphatók a "UNION SHOE CO."-nál Ave B. cor. 4th st. NEW YORK.

Katolin János FÉNYKÉPESZ 3616 N. Broadway, St. Louis. Képek felvétele BÄRMILY időben reggel 8 óráig este 8-ig rendeléseknél KÉSŐBB is. Nagyobbítások, gombképek és képrámák kaphatók. Kis jegyek 25 drb 25. Kérem a magyarok pártfogását. Eladok hajó-jegyeket minden vonalra jutányos áron.

JOS. BERLOCK FÉRFI SZABÓ 1118 Thirteenth Ave. East Oakland, Ca.

Ugyes magyar szülész nő Jergler Paula Budapestben az egyetemen vizsgázott és a budapesti klinikán főbába volt, sok évi gyakorlat után tanácsot és segélyt nyújt mindenben, 546 Washington Boulevard, Pauline St sarkán, Chicago, Ill. Telefon Seeley 3183.

TULY az egyedüli magyar FÉNYKÉPESZ NEWARKON, N. J. 4 West Street. Legfinomabb kivitelű fényképek tucatja \$2.00-tól feljebb. Nyitva ünnep- és vasárnapokon is.

Bevándorlók figyelmébe ajánlja csinosan berendezett tisztas és jutányos árú SZOBÁIT ROSTASSY REZSŐ 513 E 6th St. NEW YORK. Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárom őket. ÉTTERMEM ÉS KÁVÉHÁZAM a magyarnyelvű öntudatos munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss étek. - Hazai billiárd asztalok. Bel- és külföldi pártlapok. Feltétlen megbízhatóság. Felkérjük olvasóinkat, hogy szíveslegteiket hirdetőinknél szerezzék be s a vásárlás alkalmával hivatkozzanak a NÉPAKARAT-ra.

HAJÓJEGYET VÁSÁROLNIPÉNZT KÜLDENI VAGY KÖZJEGYZŐI DOLGOK ELINTÉZÉSÉRE A LEGJOBB ÉS A LEGTANACOSABB FORDULNI KISS EMIL BANKÁROKHOZ NEW YORK 104 SECOND AVE. THE EVE FINANCIAL ASSOCIATION ARBEITERTER

Beldegreen budapesti fényképész 32 Avenue C 3-ik u.sarok, New York. Izletes és jól kidolgozott képek 2 dollártól feljebb. A munkáért jótélek. Nyitva vasár- és ünnep napon is.

FINTA MIHÁLY BORBÉLY ÉS FODRÁSZ 516 E. 6th Street, New York. TELEPHONE 2282 PLAZA.

Mrs. J. HOFFMANN, MAGYAR VIRÁGÜZLETE 971 SECOND AVE. 51. és 52. utca között N. Y. Elvállal mindennemű mulatsági dekorációt, lakodalmi csokrok és temetkezési munkák elvégzését. - Menyasszonyi koszorúk nagy válogatásban. - Vidéki megrendelések. - Háziorvosok. Koszoruszallagok rendelésre készíttetnek.

PILÁT F. MAGYAR SZÜLÉSNŐ Budapestben az egyetemen vizsgázott, sok évi gyakorlat után tanácsot és segélyt nyújt mindenben. 1443 Ave. A, New York. Bet. 76th & 77th Sts.

RIZSAK JÁNOS közjegyző, pénzzárlító és váltó-intézet Főútlelet 127 Second St., Passaic, N. J.

Dr. BIEBER E. LAJOS magyar fogorvos 383 E. 8th Street New York. T-telephone 1027 Orchard.

ROTH SAMUEL gyógyszerész a Megváltóhoz 125 Ave. A, cor. 8th St., New York. Lilliom Crème, lilliom szappan és por, szepülk, műj-foltok, himlőhelek, pat anások, ráncok eltávolítására Lilliom Crème az arcot finomítani, ifjítani, bűnteni, és általában a szép arcnak szépségét fontartani. Crème 40c. szappan 35c. por 65c. összesen \$1.35. Ha vérésegyen ha szédül a feje, ha gyöngye, ha nincs étvágya, ha ideges, akkor csak a Róth-féle China vas-szorbót használja, melynek ára 75c. 3 üveg 2 dollár. Magyarországból most érkeztek a következők: Acacia, Diaza, Margit és Erzsébet Crème-k és szappanok, Nagy E. Dr. Gross, Dr. Shihulsky kenőcsök és szappanok, Juno paszta, Speick szappan, Diana és Blaha por, Kaladont, Ezri víz, Indaszosz, Elsa fluid, Fortiféle sebtaasz Pserhofer és Kárpáti pilulák és számtalan más szer.